

4. Постанова КМУ «Про Концепцію державної інформаційної політики» від 17 вересня 2008 р. № 842 (зі змінами та доповненнями) / Верховна Рада України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

5. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: Підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ.навч. закл. / За ред. Ф. Ф. Бутинця. — 3-є вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2002. — 592 с.

## КОНСУЛЬТАЦІЇ

### Які документи необхідно отримувати при розрахунках із підприємцями? (частина 1)

#### Придбання товарів (робіт, послуг) у підприємця-загальносистемника

До 01.07.2012 р. пункт 177.8 ПКУ дозволяв не утримувати ПДФО з доходів фізособи, якщо такий дохід отримано підприємцем від операцій, здійснюваних у межах обраних ним видів діяльності. Достовірністю цього факту мала слугувати копія документа, що підтверджує державну реєстрацію фізособи як суб'єкта підприємницької діяльності.

Відразу було зрозуміло, що звичайною копією свідчення про державну реєстрацію або виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб — підприємців (далі — ЄДР) тут не обійтися. Адже ці документи не надавали змоги виявити, які ж саме види діяльності фізособа обрала як підприємницькі.

Податківці рекомендували (листи ДПСУ від 03.02.2011 р. № 1085/К/17-0714, від 31.03.2011 р. № 6320/5/12-0216) суб'єктам господарювання, які мають господарські відносини з фізичною особою? — підприємцем, отримувати від підприємця-загальносистемника довідку, у якій зазначаються перелік видів діяльності й обрана система оподаткування. Довідку видавали в податкових органах за місцем реєстрації підприємця.

Згодом (редакція ПКУ від 07.04.2011 р.) законодавці вирішили уточнити, що документом, який підтверджує державну реєстрацію фізособи як суб'єкта підприємницької діяльності, повинна бути виписка або витяг із ЄДР. Однак ця норма прожила недовго, і вже в редакції ПКУ від 07.07.2011 р. її замінили на знайому «...копію документа, що підтверджує її державну реєстрацію відповідно до закону як суб'єкта підприємницької діяльності...», яка відтоді не змінилася.

Тож наразі є два способи, аби документально підтвердити обрані підприємцем види господарської діяльності:

- 1) виписка з ЄДР разом із довідкою податкової про види діяльності;
- 2) витяг із ЄДР, у якому міститься перелік видів діяльності.

Однак це ще не все. Починаючи з 01.07.2012 р. набрав чинності Закон № 4834, яким було скасовано пряму вимогу щодо контролю за видами діяльності підприємця-загальносистемника, оскільки фразу «...доходу від операцій, здійснюваних у межах обраних ним видів діяльності...»

замінили на — «...доходу від здійснення нею підприємницької діяльності...» (п. 177.8 ПКУ).

Здавалося б, що відтепер, аби покупець (який може бути податковим агентом) не утримував ПДФО у підприємця-загальносистемника, достатньо мати лише копію документа, що підтвердить його підприємницький статус.

Але провести чітку межу, коли фізособа провадить підприємницьку діяльність, а коли діє як звичайна фізособа, інколи буває настільки важко, що навіть судова система починає плутатись у своїх висновках (постанова ВГСУ від 02.06.2011 р. у справі № 8/9-10 та від 06.08.2102 р. у справі № 14/5025/1982/11). Тому внесені в ЄДР відомості щодо обраних видів діяльності завжди були «лакмусовим папірцем», який дає змогу контролюючим органам зорієнтуватися, де діяльність підприємницька, а де ні.

З огляду на сказане може скластися ситуація, коли податкова й надалі стверджуватиме, що обов'язок податкового агента не виконано, бо нарахування та/або виплата доходу пройшла без контролю саме за здійснюваними видами діяльності. Адже обов'язок утримати ПДФО покладений на податкового агента (пп. 168.1.1 ПКУ).

Штрафувати лише через відсутність підтвердження щодо здійснюваних видів підприємницької діяльності контролери не вправі (через відсутність обов'язку вимагати таку інформацію в підприємця-загальносистемника). Проте якщо під час перевірки знайдуть докази, що підприємець продав певну річ або надав послугу (виконав роботу) поза зареєстрованими видами підприємницької діяльності, то претензій від перевіряючих буде важко уникнути. Для того щоб дізнатись офіційну позицію контролюючого органу стосовно цього, ми направили запит до Міндоходів.

Для власної впевненості та упередження зайвої тяганини з контролерами варто все-таки отримати інформацію щодо здійснюваних видів діяльності підприємця-загальносистемника. І неважливо, чи це витяг із ЄДР чи довідка з податкової.

Георгій КЛЯШТОРНИЙ,  
податковий консультант газети «Інтерактивна бухгалтерія»